

UVODNIK: SPREMEMBE ŠTUDENTSKEGA ŽIVLJENJA V OBDOBJU EPIDEMIJE COVIDA-19

1

EDITORIAL: CHANGES IN STUDENT LIFE
DURING THE COVID-19 EPIDEMIC

Mija M. Klemenčič Rozman, *dr. soc. ped.*

*Pedagoška fakulteta Univerze v Ljubljani, Kardeljeva ploščad 16, 1000 Ljubljana
mija.klemencic@pef.uni-lj.si*

Žan Lep, *mag. psih.*

*Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani, Aškerčeva 2, 1000 Ljubljana
lepz@ff.uni-lj.si*

Obdobje, ki ga je zaznamovala epidemija covid-19, je prineslo spremembe v življenja vseh družbenih skupin. Kot vse družbene krize je dodatno obremenilo predvsem tiste skupine, ki so zaradi svojega družbenega položaja že tako ranljivejše, izrazito pa tiste, pri katerih se ranljivosti že v običajnem času kopičijo in medsebojno krepijo. To se je pokazalo pravzaprav že v t. i. prvem valu epidemije. Za primer vzemimo skupino otrok in mladostnikov, ki so zaradi socialno-ekonomske odvisnosti ter razvojnih značilnosti v posebnem položaju. Kot ilustracijo navajamo ugotovitve raziskave »HBSC – Z zdravjem povezano vedenje v šolskem obdobju« (NIJZ, 2021), ki jo je po prvem valu opravil NIJZ na vzorcu 3052 mladih, starih 14 in 18 let oz. v 9. razredu osnovne in 4. letniku srednje

šole. Pokazalo se je, da je bil delež mladih, ki so prihajali iz manj premožnih družin, približno še enkrat večji kot delež mladih iz bolj premožnih družin pri domala vseh ocenah merjenih parametrov poslabšanja dobrobiti v zvezi z doživljanjem pandemije, slabšanja duševnega zdravja, naraščanja tveganih vedenj ter upadanja denarnega blagostanja družine. Če si podrobneje pogledamo podatek o družinskem finančnem in socialnem položaju, se je ta med sodelujočimi mladimi v splošnem poslabšal pri 46 % vprašanih. Če pa si ta podatek pogledamo posebej za mlade iz manj premožnih družin, je to prisotno pri 76 %, medtem ko je pri mladih iz bolj premožnih družin prišlo do tega poslabšanja pri 39 %. Slednji niso imeli podpore pri šolskih obveznostih v 18 %, medtem ko je to doživelo kar 32 % mladih iz manj premožnih družin, prav tako se je 38 % mladih iz manj premožnih družin počutilo osamljene, medtem ko je delež takšnih med mladimi iz bolj premožnih družin znašal 17 %.

Ti rezultati poudarjajo pomen razumevanja interseksionalnosti in kažejo možnost napake, ki bi jo zagrešili, če bi posploševali in umevali socialne kategorije kot homogene, s tem pa zgrešili tiste skupine, ki se nahajajo v preseku različnih socialnih kategorij. To smo opazili zaposleni na Oddelku za socialno pedagogiko Pedagoške fakultete Univerze v Ljubljani pri različnih segmentih svojega dela, najprej pri pedagoškem delu. Ko smo se s študentkami in študenti pri delu na daljavo pogovarjali o tem, kako so bili, kako so doživljali takratno stanje, smo dobili različne odgovore. Nekateri so si želeli priti na fakulteto in biti prisotni pri študiju v živo, nekaterim je bilo zelo dobro, ker so bili lahko doma in so imeli več časa za druge vidike življenja. Nekateri so bili v izraziti stiski, ker so izgubili svoje začasno bivališče (sobo v študentskem domu ali v najemu pri zasebnikih) in/ali možnost (študentskega) dela, z obojim pa so izgubili tudi velik del avtonomije. Srečevali smo se s študenti iz tujine, ki so ostali pravzaprav »ujeti« v naši državi in v stiski zaradi skrbi, kaj se dogaja z njihovimi družinami in prijatelji doma. Množica raznolikosti življenjskih situacij in zgodb nas je v skupnih diskusijah vlekla v spraševanje, kako se vse opaženo izrisuje v širši študentski populaciji. Seveda se je v tem deloma zrcalila tudi naša potreba, da bi se lažje orientirali znotraj novonastalih razmer, saj ne smemo pozabiti, da smo bili tudi izvajalci pedagoškega dela

soočeni z nenadnimi spremembami, katerim smo se morali prilagoditi tako v poklicnem kot zasebnem življenju.

Kaj so prinesle nenadne spremembe, ni bilo vprašanje zgolj za nas, temveč je bilo aktualno tudi na širši družbeni ravni (pregled v Lep, 2020). Spremenjene so bile predstave o javnem in zasebnem življenju. Spremenjeno je bilo šolsko delo (glej npr. Rupnik Vec idr., 2020; Schwartz idr., 2021), kar je bilo še najbolj razpoznavno pri rabi IKT-opreme (otroci in mladi so bili za razliko od običajnega vsakdana primorani sedeti za računalniki več ur in uporabljati pametne telefone, kar je bil pred epidemijo nepredstavljen imperativ). Bolezen je s seboj prinesla tudi strah in stigio (Bhanot idr., 2021; Ramaci idr., 2020), intenzivirali sta se retorika sovražnega govora ter ksenofobija ipd. (Zwanka in Buff, 2020). Ker so postali nekateri vidiki življenja čez noč diametralno nasprotni in o njihovem gibanju ter razsežnostih kot človeštvo nismo vedeli veliko, je pandemija v hipu postala zanimiva tudi z raziskovalnega vidika v svetovnem merilu.

Poleg reflektiranja pedagoškega dela ter vpogleda v raziskovanje na tem področju smo se z učinki epidemije srečevali tudi skozi stike s prakso, na področjih, kjer smo posamezni članice in člani intenzivneje povezani. Pomemben del informacij so prinašale tudi izkušnje naših študentk in študentov na študijski praksi. Poleg tega pa je bilo eden od vpogledov v psihosocialne stiske in s tem povezanih motivov za raziskovanje tega področja tudi delovanje takrat šest let delujoče Psihosocialne svetovalnice za študentke, študente in zaposlene UL, ki smo jo delujoči v njej zaradi potreb v času epidemije ob podpori rektorja širili po obsegu delovanja na celotno UL in se tudi številčno okrepili. V svetovalnici smo srečevali situacije negotovosti študentk in študentov, osamljenost, skrb, ki so jo prevzeli za (stare) starše in sorojence, ki so zboleli ali se soočali s povečanimi duševnimi stiskami, zdrse v nefunkcionalne družinske odnose zaradi vrnitve domov, spremembe v partnerstvu, ki niso bile skladne z razvojno fazo partnerstva (prezgodnje selitve v skupno gospodinjstvo, nezmožnost srečevanj zaradi prepovedi prehodov med občinami ...), in ne nazadnje izrazite finančne stiske (npr. odpovedovanje obrokom zaradi pomanjkanja denarja, izoliranost in izgorelost zaradi nujnosti, da si zagotovijo ekonomsko

preživetje). Še zadnji, a najbrž odločilen poriv za pričetek raziskave pa je bila vzpostavitev projekta Srčna UL, ki ga je kot solidarnostni odgovor univerze študentom med epidemijo vzpostavila Komisija za socialno ekonomska vprašanja študentov UL (takrat) pod vodstvom dr. Darje Zorc Maver. Na osnovi vseh predstavljenih motivov smo se lotili raziskave o spremembah študentskega življenja, ki jo predstavljamo v tej tematski številki Socialne pedagogike. Izvedli smo jo članice in član oddelka za socialno pedagogiko, ki smo tudi avtorice in avtor prispevkov v nadaljevanju, pri analizi podatkov pa je sodeloval soavtor tega prispevka.

V času od izbruha epidemije so bile pri študentski populaciji tako v Sloveniji kot v svetu opravljene številne raziskave, ki pa se med seboj močno razlikujejo po obsegu in tematikah, ki se jih dotikajo. Sistematična predstavitev in sinteza študij o doživljanju in posledicah epidemije za študente bi močno presegala namen tega prispevka in zahtevala samostojno objavo (glej npr. Cielo idr., 2021; Pokhrel in Chhetri, 2021). V nadaljevanju bralstvo zato seznanjamo le z nekaterimi od slovenskih in mednarodnih študij, ki so vključevale slovenske študente in lahko služijo kot ponazoritev močne aktivacije raziskovalne skupnosti.

V začetku leta 2021 je pod okriljem NIJZ potekala vseslovenska študija o zaznavah epidemije med študenti, ki se je med drugim ukvarjala z zdravjem in iskanjem pomoči, zaznavo ukrepov, šolanjem na daljavo, spremembami v vedenju, iskanju socialne opore in duševnim zdravjem (Gabrovec idr., 2021). Avtorji te in drugih študij, ki so vključevale slovenske študente, ugotavljajo, da je epidemija negativno vplivala na duševno zdravje mladih in povečala njihovo anksioznost ter depresivnost, še posebej tistih, ki so bili bolj izpostavljeni okužbi ali so poročali o slabšem zdravju (Ochnik idr., 2021a; 2021b). Čeprav so slovenski mladi v primerjavi z nekaterimi vrstniki iz tujine vsaj sprva poročali o večjem zadovoljstvu z življenjem (Rogowska idr., 2021) in manj negativnih posledicah epidemije (Lanz idr., 2021), je upad zadovoljstva opazen tudi pri njih, med mladimi pa tudi v Sloveniji obstajajo velike razlike – nekateri mladi so v času prvega vala poročali o izrazito negativnih posledicah epidemije, nekateri pa so jo celo zaznavali kot priložnost za rast (Lep in Zupančič, 2020).

Tudi k zaznavi in uspešnosti učenja na daljavo pomembno prispevajo posameznikove lastnosti in razmere, v katerih se je

izobraževal – pozitiven pristop in samoregulacija sta pomembno prispevala k zadovoljstvu z izobraževanjem na daljavo (Juriševič idr., 2021), socialna opora ob učenju pa je prispevala tudi k višjemu blagostanju učencev (Pečjak idr., 2021). Vseeno pa je imelo razmeroma veliko slovenskih študentov (med tretjino in polovico) težave pri iskanju ustreznih informacij in ocenjevanju njihove verodostojnosti (Vrdelja idr., 2021). Kljub temu da jih je manj skrbelo za lastno zdravje, jih je bolj skrbelo zdravje njihovih bližnjih. Poleg tega so jih obremenjevale še težave, povezane s študijem, in poslabšano ekonomsko stanje v prihodnosti, ki bi lahko vplivalo na njihove zaposlitvene možnosti (Lep in Zupančič, 2020). Verjetno je to povezano tudi z negativnim vplivom pandemije na finančno stanje mladih. Mladi, ki jih je epidemija (finančno) močneje prizadela, so poročali o slabšem finančnem blagostanju in bolj negativni zaznavi prihodnosti (Lanz idr., 2021; Li idr., 2021), pri čemer imajo njihove psihološke lastnosti, kot sta zmožnost prenašanja negotovosti in osebnostna čvrstost, le omejeno možnost blaženja negativnih učinkov (Lanz idr., 2021; Ranta idr., 2021). Tudi izsledki mednarodnih raziskav podpirajo že omenjena opažanja, da so tako zaznave kot posledice epidemije za različne skupine mladih različne (Aristovnik idr., 2020). Več pozornosti je zato treba nameniti mladim, ki prihajajo iz neugodnih okolij, marginaliziranih skupin ali so zanje značilni kateri od dejavnikov tveganja (npr. neurejene bivanjske razmere, neugodno finančno stanje).

Ob predstavljenih raziskavah smo se raziskovanja na populaciji študentov UL lotili tudi sami, saj smo želeli dobiti refleksijo pedagoškega dela na UL, ugotoviti, kaj se je dogajalo v času epidemije in kako občutljivi smo bili za različne skupine študentov. Zanimala sta nas vidika psihosocialnega in socialno-ekonomskega položaja, obenem pa smo želeli spremembe študentskega življenja osvetliti še z vidika socialnih opor, preživljanja prostega časa ter različnih vidikov izvedbe študija na daljavo. S tem namenom smo izvedli kvantitativno presečno deskriptivno raziskavo. Področne ugotovitve raziskave so predstavljene v člankih te številke revije v nadaljevanju. V vsakem od njih so izpostavljena raziskovalna vprašanja posameznega področja ter vse pripadajoče metodološke specifične, zato v tem članku predstavljamo raziskavo zgolj na pregledni ravni.

Za namen pridobivanja podatkov smo oblikovali vprašalnik »Položaj študentov in študentk UL v razmerah covid-19«, ki je

vseboval 46 vprašanj ter 221 spremenljivk in je obsegal pet področij: a) demografski podatki (spol, letnik, način študija, fakulteta vpisa, regija, iz katere prihaja, ter okolje prebivališča), b) stanovanjsko in materialno področje, c) medosebni odnosi, interesi in prosti čas, d) soočanje s stiskami in e) študijsko področje. V zaključnem delu je ponujal še odprto vprašanje: »Ali bi želeli še kaj dodati v povezavi z vsebino ankete in doživljanjem svojega položaja v razmerah epidemije?« ter vprašanje, če želijo anketirani sodelovati v poglobljenem intervjuju. Svoj kontakt je kot pripravljenost za sodelovanje v poglobljenem intervjuju zapisalo 79 oseb, od teh se je šest oseb odzvalo na vabilo na intervjuje, ki so bili februarja 2022 tudi realizirani. Rezultatov opravljenih intervjujev v pričujoči številki ne prikazujemo. Vprašalnik smo oblikovali sami, izjemoma po predlogi drugih vprašanj (v tem primeru so v posameznih člankih navedene uporabljene predloge), in ga objavili s pomočjo spletnega orodja za anketiranje 1ka.si. Prošnjo za izpolnjevanje vprašalnika je rektorat razposlal na vse članice UL, za kar se posebej zahvaljujemo. Vsaka članica je vprašalnik sama pošiljala na e-naslove svojih študentk in študentov.

Vzorčili smo namensko, in sicer so predvideni vzorec predstavljali vsi vpisani na študij UL ob zaključku letnega semestra v študijskem letu 2020/21. Zbiranje podatkov je potekalo od 2. 6. 2021 do 8. 9. 2021. Vseh odzivov je bilo 2288, večinoma junija 2021, od tega okrog 3/4 vnosov oz. klikov na anketo v dneh okrog 20. junija 2021. Po pregledu podatkov (odstranjeni zgolj klik na nagovor, zgolj klik na anketo, prazne ali delno prazne ankete) je uresničen vzorec obsegal 1424 oseb iz vseh regij Slovenije. Od vseh, ki so odgovorili na vprašanje o regiji, iz katere prihajajo ($n = 1421$), so največji delež predstavljali študentke in študentje iz osrednjeslovenske regije (37,6 %), Gorenjske (11,5 %) in Savinjske (9 %). Fakultete in akademije, članice UL, so bile različno zastopane. To pripisujemo več dejavnikom, med njimi razlikam v številu študentov, načinih in prisotnosti obveščanja o možnosti sodelovanja in razlikam v splošni motivaciji za sodelovanje v tovrstnih raziskavah. Največ respondentov je bilo vpisanih na družboslovne fakultete – skoraj polovica na Filozofsko fakulteto UL (47,9 %), 12,3 % na Fakulteto za kemijo in kemijsko tehnologijo UL, 11,3 % na Pedagoško fakulteto

UL ter 10,8 % na Pravno fakulteto UL. Ostale fakultete so bile v vzorcu manj zastopane, omejitev vzorca z vidika posplošljivosti rezultatov pa je tudi ta, da ni vključeval študentov, ki so na mednarodni izmenjavi pri nas in bi se lahko s posledicami epidemije soočali na drugačne načine.

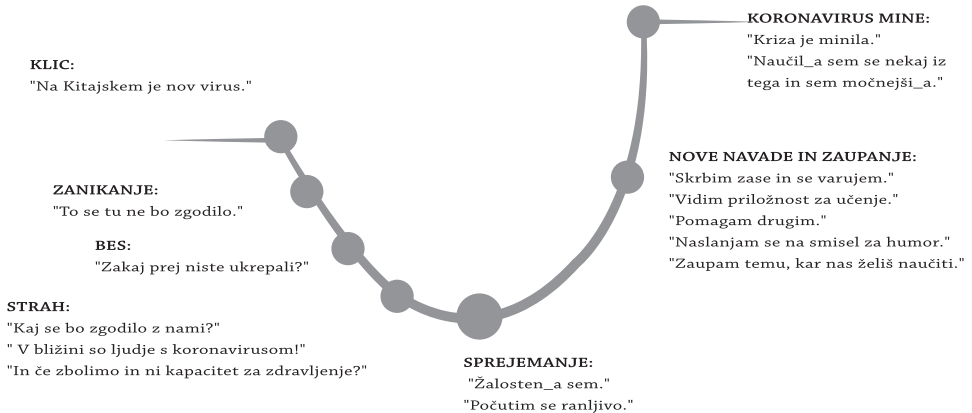
Uresničen vzorec je tako zajemal 1094 žensk (76,8 %), 300 moških (21,1 %) ter 30 oseb, ki se spolno identificirajo drugače ali na vprašanje niso želele odgovoriti (te smo zaradi velikih razlik v velikostih skupin in nereprezentativnosti v nekaterih od analiz, v katerih smo preverjali razlike med spoloma, izločili). Največ udeležencev je bilo vpisanih v prvi (27,9 %), 22,2 % v drugi, 16,9 % v tretji ter 3,5 % v četrti letnik diplomskega študija. Slaba petina (19,2 %) je bilo študentov druge stopnje, 9,6 % vpisanih v dodatno leto ter 0,8 % takšnih brez statusa. Natanko polovica udeležencev je prihajala iz mestnega, druga polovica pa iz podeželskega okolja. V vzorcu so prevladovali študenti družboslovnih in humanističnih smeri (76,6 %), kot jih razvršča ARRS, 23,4 % udeležencev pa je bilo vpisanih na katero od naravoslovno-tehniških smeri ali na programe s področja biotehnike in medicine.

Analize smo zaradi primerljivosti med izsledki različnih študij opravili centralizirano. S tem smo na eni strani zagotovili konsistentnost delitev na podvzorce (npr. glede na letnik ali smer študija) in vsaj deloma nadzorovali pristranskost pri obdelavi rezultatov (npr. harking, p-hacking). Izbor analitičnih pristopov, ki so podrobneje predstavljeni v vsakem od prispevkov, je temeljil na merski ravni uporabljenih spremenljivk ter preverjanju predpostavk za rabo parametričnih metod.

Rezultati analiz s pripadajočimi ugotovitvami so v nadaljevanju zajeti v več prispevkih. V prvem članku »Poglabljanje materialne neenakosti med študentkami in študenti v času epidemije in razmisleki o družbeni vlogi socialne pedagogike« se avtorici dr. Špela Razpotnik in dr. Darja Zorc Maver lotevata vprašanj neenakosti med študentkami in študenti, pri katerih je epidemija delovala kot katalizator, ki je te neenakosti in stiske, povezane z njimi, še zaostрила in poglobila. Kako so se ob tem spreminjali viri socialnih opor in zadovoljstvo z njimi ter s tem povezane duševne stiske, raziščejo dr. Jana Rapuš Pavel, Nina Amon Podobnikar, dr. Olga

Poljšak Škraban in dr. Mija M. Klemenčič Rozman v prispevku »Spremembe socialnih opor študentk in študentov v obdobju epidemije in njihova povezanost z duševnimi stiskami«. Spremembe v aktivnostih in kakovosti preživljanja prostega časa ter povezanosti s samooceno finančnih zmožnosti se loteva dr. Jana Rapuš Pavel v prispevku »Preživljanje prostega časa študentk in študentov v času epidemije covida-19«. V članku »Duševne stiske študentov in študentk med pandemijo« dr. Tomaž Vec in Anja Gruden odstirata ozadja teh stisk v povezavi s pojavnimi oblikami, načini soočanja in podpornimi dejavniki. V zadnjih dveh člankih se dr. Nataša Zrim Martinjak osredinja na področje študija v času epidemije. Članek »Zadovoljstvo študentov in študentk Univerze v Ljubljani s študijem na daljavo med epidemijo covida-19« osvetli povezanost med zadovoljstvom s študijem na daljavo in dejavniki, ki so oblikovali študijski in življenjski položaj študentov med epidemijo, oris epidemije s perspektive študentov, predstavljen v članku »Pozitivni in negativni vidiki študija na daljavo med epidemijo covida-19 – glas študentov in študentk«, pa sklene tokratno številko.

Od obdobja, ko smo pridobivali podatke za raziskavo, do objave pričujoče številke revije je preteklo leto dni. V tem času smo se znašli v novih valovih epidemije. Ti so prinesli nekatere ponovitve doživetega, dodali pa so tudi nove razsežnosti kompleksnosti situacije (denimo nove različice virusa). Morda ni preveč absurdno trditi, da gre za znano neznano. Avtorica Jeriho (2020) zagovarja stališče, da bolj kot bomo prepoznavali znane dele tega neznanega, blažje bo soočanje s čustvenimi posledicami epidemije. Ob tem ponuja razlagalno shemo, ki po svoji strukturi sovпада s krivuljo žalovanja (Slika 1). Z njo opominja, da kot pri žalovanju tudi pri spoprijemanju z epidemijo ljudje prehajamo skozi različne faze z različnim tempom, da se lahko (večkrat) vrnemo v predhodne faze, da pa tudi lahko obstanemo v posamezni fazi. Četudi na prvi pogled shema deluje kot razlagalni pripomoček na ravni razumevanja delovanja posameznika, jo je moč uporabiti tudi za pojasnjevanje spoprijemanja posameznih skupin, skupnosti in družb z epidemijo. Te prehajajo skozi faze z različnim tempom, se različno (pogosto in intenzivno) vračajo na predhodne faze ali obstanejo v njih. Ta dinamika je sopogojena z dogajanjem na družbeni ravni.

SLIKA 1*Faze spoprijemanja s krizo epidemije*

Povzeto po Jeriho, P. (16. 3. 2020). Guía para superar el impacto emocional del coronavirus.

https://elpais.com//elpais/2020/03/16/laboratorio_de_felicidad/1584365848_234280.html.

Značilnost vsake družbene ali osebne krize je pogosto želja, da hitro mine in da jo lahko pozabimo. Še posebej to velja za obdobja, ko se situacije umirjajo in obljublajo prehod nazaj v poznano vsakdanjost (kakor je to denimo v času pisanja tega prispevka). Vendar pa omenjena avtorica vabi k razmisleku v nasprotno smer. Pravi, da »so vse spremembe, ne glede na to, kako težke so, vedno priložnost za nadaljnje učenje in napredek kot posamezniki in kot družba. Pojavili se bodo drugi, novi problemi, kar pomeni, da smo živi.« (Jericho, 2020) Seveda to ne pomeni, da moramo živeti v situaciji nenehnih kriz, temveč utemeljuje, da a) vsaka kriza mine ter b) da se bodo pojavile nove, a imamo tudi nekaj novih izkušenj iz preteklih kriz.

Če se vrnemo neposredno na ugotovitve svoje raziskave, predstavljeni rezultati lahko služijo kot izhodišča za ravnanje (socialne pedagogike) v prihodnjih krizah. Izrazito opozarjajo na delitve, ki obstajajo znotraj študentske populacije (in seveda tudi znotraj drugih populacij) in so bile prisotne že pred epidemijo, v času epidemije pa so se okrepile. Med omenjena izhodišča vsekakor sodi zmanjševanje razlik med študenti in oblikovanje izobraževalnega okolja, ki bo odpornejše na vsakokratne negativne vplive iz okolja;

okolje, ki bo vključevalno glede na različne življenjske okoliščine in izhodiščne položaje posameznih skupin. Brez pretiravanja lahko trdimo, da to ne velja le za visokošolski prostor, temveč za celoten vzgojno-izobraževalni kontekst. Še zlasti je kritičen razmislek o oblikovanju in krepitvi vključevalnih pristopov pomemben zato, ker na vrata trka nova kriza. Upamo, da bo tudi predstavljena raziskava pozvala k razmisleku, kaj smo se iz krize epidemije naučili kot posamezniki, družba, stroka in človeštvo.

LITERATURA

- Aristovnik, A., Keržič, D., Ravšelj, D., Tomaževič, N. in Umek, L. (2020). Impacts of the COVID-19 pandemic on life of higher education students: A global perspective. *Sustainability*, 12(20), članek 8438. <https://doi.org/10.3390/su12208438>
- Bhanot, D., Singh, T., Verma, S. K. in Sharad, S. (2021). Stigma and discrimination during COVID-19 pandemic. *Frontiers in Public Health*, 8, članek 577018. <https://doi.org/10.3389/fpubh.2020.577018>.
- Cielo, F., Ulberg, R. in Di Giacomo, D. (2021). Psychological Impact of the COVID-19 Outbreak on Mental Health Outcomes Among Youth: A Rapid Narrative Review. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 18(11), 6067. <https://doi.org/10.3390/ijerph18116067>
- Gabrovec, B., Selak, Š., Crnković, N., Cesar, K. in Šorgo, A. (2021). *Raziskava o doživljanju epidemije COVID-19 med študenti* [poročilo o opravljeni raziskavi]. Nacionalni inštitut za javno zdravje. https://www.nijz.si/sites/www.nijz.si/files/uploaded/splosno_porocilo_o_opravljeni_raziskavi_-_raziskava_o_dozivljanju_epidemije_covid-19_med_studenti.pdf
- Jeriho, P. (16. 3. 2020). *Guía para superar el impacto emocional del coronavirus*. https://elpais.com//elpais/2020/03/16/laboratorio_de_felicidad/1584365848_234280.html
- Jurišević, M., Lavrih, L., Lišič, A., Podlogar, N. in Žerak, U. (2021). Higher education students' experience of emergency remote teaching during the Covid-19 pandemic in relation

- to self-regulation and positivity. *Center for Educational Policy Studies Journal*, 11 (posebna številka), 241–262. <https://doi.org/10.26529/cepsj.1147>
- Lanz, M., Sorgente, A., Vosylis, R., Fonseca, G., Lep, Ž., Li, L., Zupančič, M., Crespo, C., Relvas, A. P. in Serido, J. (2021). A cross-national study of COVID-19 impact and future possibilities among emerging adults: The mediating role of intolerance of uncertainty. *Emerging Adulthood*, 9(5), 550–565. <https://doi.org/10.1177%2F21676968211046071>
- Lep, Ž. (2020). Psihologija in COVID-19: namesto zaključka pogled naprej. V: Ž. Lep in K. Hacin Beyazoglu (ur.), *Psihologija pandemije: posamezniki in družba v času koronske krize* (str. 219–249). Znanstvena založba Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani.
- Lep, Ž. in Zupančič, M. (2020). Zdaj pa še korona: skrbi mladih na prehodu v odraslost v času tveganj, povezanih z epidemijo COVID-19. V: Ž. Lep in K. Hacin Beyazoglu (ur.), *Psihologija pandemije: posamezniki in družba v času koronske krize* (str. 67–78). Znanstvena založba Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani.
- Li, L., Serido, J., Fonseca, G., Lanz, M., Lep, Ž., Sorgente, A., Vosylis, R., Zupančič, M., Crespo, C. in Relvas, A. P. (2021, maj). Emerging adults' current and future financial well-being in a post-pandemic economy: A multinational comparison [predstavitev na konferenci]. ACCI 2021 Annual Conference.
- NIJZ (18. 6. 2021). *Mladostniki iz manj premožnih družin v času covid-19 bolj ogroženi – namenimo jim večjo pozornost*. <https://www.nijz.si/sl/mladostniki-iz-manj-premozni-druzin-v-casu-covid-19-bolj-ogrozeni-namenimo-jim-vecjo-pozornost>
- Ochnik, D., Rogowska, A. M., Kuśnierz, C., Jakubiak, M., Schütz, A., Held, M. J., Arzenšek, A., Benatov, J., Berger, R., Korchagina, E. V., Pavlova, I., Blažková, I., Aslan, I., Çınar, O. in Cuero-Acosta, Y. A. (2021a). Mental health prevalence and predictors among university students in nine countries during the COVID-19 pandemic: a cross-national study. *Scientific reports*, 11(1), članek 18644. <https://doi.org/10.1038/s41598-021-97697-3>
- Ochnik, D., Rogowska, A. M., Kuśnierz, C., Jakubiak, M., Schütz, A., Held, M. J., Arzenšek, A., Benatov, J., Berger, R., Korchagina, E. V., Pavlova, I., Blažková, I., Konečná, Z., Aslan, I., Çınar,

- O., Cuero-Acosta, Y. A. in Wierzbik-Strońska, M. (2021b). A comparison of depression and anxiety among university students in nine countries during the COVID-19 pandemic. *Journal of Clinical Medicine*, 10(13), članek 2882. <https://doi.org/10.3390/jcm10132882>
- Pečjak, S., Pirc, T., Podlesek, A. in Peklaj, C. (2021). Some predictors of perceived support and proximity in students during COVID-19 distance learning. *International Electronic Journal of Elementary Education*, 14(1), 51–62. <https://www.iejee.com/index.php/IEJEE/article/view/1627>
- Pokhrel, S. in Chhetri, R. (2021). A literature review on impact of COVID-19 pandemic on teaching and learning. *Higher Education for the Future*, 8(1), 133–141. <https://doi.org/10.1177/2347631120983481>
- Ramaci, T., Barattucci, M., Ledda, C. in Rapisarda, V. (2020). Social stigma during COVID-19 and its impact on HCWs outcomes. *Sustainability*, 12(9), članek 3834. <https://doi.org/10.3390/su12093834>
- Ranta, M., Li, L., Serido, J., Lanz, M., Sorgente, A., Lep, Ž., Zupančič, M., Vosylis, R. in Fonseca, G. (2021, november). Emerging adults' financial well-being and resilience during the COVID-19 pandemic: An international study. V A. Lebaron-Black (predsedujoča), *Financial Wellbeing in Emerging Adulthood* [simpozij]. 10th SSEA Conference on emerging adulthood.
- Rogowska, A. M., Ochnik, D., Kuśnierz, C., Jakubiak, M., Schütz, A., Held, M. J., Arzenšek, A., Benatov, J., Berger, R., Korchagina, E. V., Pavlova, I., Blažková, I., Konečná, Z., Aslan, I., Çınar, O. in Cuero-Acosta, Y. A. (2021). Satisfaction with life among university students from nine countries: Cross-national study during the first wave of COVID-19 pandemic. *BMC public health*, 21(1), 2262. <https://doi.org/10.1186/s12889-021-12288-1>
- Rupnik Vec, T., Preskar, S., Slivar, B., Zupanc Grom, R., Deutsch, T., Ivanuš Grmek, M., Mithans, M., Kregar, S., Holcar Brunauer, A., Preskar, S., Bevc, V., Logaj, V. in Musek Lešnik, K. (2020). *Analiza izobraževanja na daljavo v času epidemije Covid-19 v Sloveniji* [delno poročilo]. Zavod RS za šolstvo.

- Schwartz, K. D., Exner-Cortens, D., McMorris, C. A., Makarenko, E., Arnold, P., Van Bavel, M., Williams, S. in Canfield, R. (2021). COVID-19 and Student Well-Being: Stress and Mental Health during Return-to-School. *Canadian Journal of School Psychology*, 36(2), 166–185. <https://doi.org/10.1177/08295735211001653>
- Vrdelja, M., Vrbovšek, S., Klopčič, V., Dadaczynski, K. in Okan, O. (2021). Facing the Growing COVID-19 infodemic: Digital health literacy and information-seeking behaviour of university students in Slovenia. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 18(16), članek 8507. <https://doi.org/10.3390/ijerph18168507>
- Zwanka, R. J. in Buff, C. (2021). COVID-19 generation: A conceptual framework of the consumer behavioral shifts to be caused by the COVID-19 pandemic. *Journal of International Consumer Marketing*, 33(1), 58–67. <https://doi.org/10.1080/08961530.2020.1771646>